

Pirineoko bi alderdietan, kontrabandoa mendiz egiten den herrietako giroa ondo jaso du eta pertsonaiak ondo karakterizatuak, gainera suspentsea berebiziko onduen eramaten du, horietan bere ofiziotasun hori erakusten duelarik. Ez da eleberri luzea, zoritxarrez, zeren gertakariak taxuz eta bizi ematen dituen ez bizkor irakurtzen bait da. Itzultzaileak ere bere maisutasuna erakusten du.

* * *

AINGERU EPALZA.—*Sasiak ere begiak baditik*. Iruñeko udalaren literatur saria 1985, narrazio sailean. Euskal Literatura. Elkar. Donostia, 1985.

Hemen ere, nonbait, kontrabandista zen eleberriko pertsonaia nagusia baina baserritik Don Carlosen armadara joan omen zen eta eleberriak beste bide bat hartzen du. Karlisten gerratea du gaitzat.

Pedro Mari Arrieta, hala ere, kontrabandista girokoa izaki, baztandar asko bezala, eta karlisten soldadu soila izatetik hara hor non bihurtzen den liberalen ofizial, amorante frustatu, mandazain eta lapur. Gertatu ere, pertsonaiari, hilabete gutitan gertatzen zaizkio gora-behera guziak. Beraz, eleberri honetan ez dago aspertzerik.

* * *

JIM THOMPSON.—*1280 arima*. Itzultzailea: Xabier Olarra. Literatura beltza. Elkar. Donostia, 1986.

Argitaratzaileek azalean diotenez, *1280 arima* bortizkeria, kirtenkeria, sexu eta umorez jositako eleberria duzu. Bizi garen

garaian gaien aldresbeskeria eta hizkeraren zatarkeria inorentzat eskandalagarri bihurtzea zaila bada ere, inork lortzekotan Jim Thompsonek lortu du.

Guzti hori nolabait gozatzeko, arintzeko geldi daitekeen errekurtsio bakarra da. Eta obra honen zenbait pasarteri umorea dario, umore beltz samarra bada ere.

Bertan detektiberik azaltzen bada ere, ez duzu hau detektibe istorio klasikoa. Herri koxkor bateko (1280 arima besterik ez du) gorabeherak kontatzean, gizakiaren gaiztakeriarako isuria, botere paranoiaren ondorioak eta esperantzarik gabeko mundu honen barnea azaltzen zaizkigu.

* * *

XIPRI ARBELBIDE.—*Gerlako tresna bizidunak*. Euskal Literatura. Elkar. Donostia, 1986.

Eleberri honek Iruñeko Aurrezki Kutxa Munizipalak 1986an antolatutako Xalbador Saria irabazia du.

Egilea, hamar urtez Algerian egona zen, gerletan parte hartuz, zeren adinak soldadu hartua bai zen. Orain, bere biziak eta ikusiak eleberri gisa kontatzen dizkigu, hango hilketak eta bortxakeriak erakutsiz, garai berean frantsez kazetariak erakutsi ez zuten bezala.

Aitortzen du toki izenak egiazkoak direla baina ekintzak ez direla esaten diren lekuetan gertatuak, zeren bestela norbaitzuk arriskioan jarriko bai zituen. Jende izenak, asmatuak, noski. Hala ere batzuk ezagungarri egingo zaizkio historia haiek bizi edo irakurri zituenai. Horregatik, Algeriako historiaren zati bat da liburu hau, kontalari atsegin batek luma bizkorrez egina.

J.S.M.